

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

สมมติฐานของการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4 มีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,275 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 331 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซ์และมอร์แกน (มลิวัลย์ สมศักดิ์ 2546 : 149 ; อ้างอิงมาจาก Krejcie and Morgan 1970 : 608) จำแนกเป็น ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 133 คน

และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 198 คน ดำเนินการสุ่มโดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ ชนิดเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านพัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ด้านส่งเสริมสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ ด้านพัฒนาบุคลากรครู และด้านการนิเทศภายใน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีกระบวนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพ โดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ความครอบคลุมครบถ้วนตามขอบเขตที่นิยามไว้ แล้วมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการวิจัย 100 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถาม และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยแบ่งคะแนนเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้เทคนิค 25 % และใช้ t-test เป็นสถิติในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแล้วพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งแสดงว่ามีอำนาจจำแนกมาใช้ นำข้อคำถามทั้งหมดมาวิเคราะห์คุณภาพแบบสอบถามทั้งฉบับในด้านความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยแยกวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้าน และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น 0.80 ขึ้นไปทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง โดยใช้เวลา 1 เดือนในการรวบรวมแบบสอบถาม ผลปรากฏว่า ได้แบบสอบถามกลับคืนครบ 100 % จึงรวบรวมแบบสอบถามที่ได้

รับคืนมาทั้งหมด และดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ วิเคราะห์ หาค่าทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ

4.2 ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายตาม เกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9)

4.3 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยการใช่ t -test แบบ Independent sample

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 สรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านพัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ด้านส่งเสริมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ ด้านพัฒนาบุคลากรครู และด้านการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.88 , 3.91 , 4.00 , 3.72 , 3.90 และ 3.65 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ด้านพัฒนาบุคลากรครู และด้านการนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านการบริหารหลักสูตร และด้านส่งเสริมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูป

การเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก สูงกว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากการตื่นตัวในการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาหลักสูตร โดยมีการวิเคราะห์หลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 7) ที่กล่าวว่าต้องจัดให้มีหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งมีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ให้ครูใช้วิธีสอน และวิธีการวัดผลประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (2540:20) และกระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 7) ที่กล่าวถึง แนวการปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนว่า ควรกำหนดไว้ในแผนพัฒนาโรงเรียน ให้มีการประเมินมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เช่นเดียวกับ เซ็น แก้วศ (2539 : 15) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนต้องอาศัยมิติด้านเทคโนโลยีทางสังคม มาช่วยในการจัดการศึกษาของโรงเรียน การจัดข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดระบบข้อมูล การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดระบบการนิเทศภายใน การส่งเสริมให้มีการเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 5-6) ได้กำหนดไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำ และกระตุ้นให้ครูจัดทำแผนการสอน มีการจัดห้องเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน รวมถึงการจัดวัสดุครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ มีการติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ ด้านพัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ นับว่ามีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่ง บรรยากาศเป็นสภาพของสถานการณ์ต่าง ๆ ตามการรับรู้ของบุคคล และคาดหวังว่าจะเป็นเช่นนั้น ซึ่งเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อม และมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรม ส่งผลถึงความสำเร็จความล้มเหลวของงาน ส่วนบรรยากาศของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น การเรียนการสอนได้เปลี่ยนไปจากเมื่อก่อนที่ครูมีอำนาจในชั้นเรียน ครูถือว่าตนเองมีความรู้มากที่สุด ผู้เรียนมีหน้าที่รับและปรับตัวให้สอดคล้องกับเนื้อหาความรู้และวิธีการของครู บรรยากาศของการเรียนอันเจา นำเนื้อหาน่า ชี้ดลือหลักสูตรเป็นหลักเกณฑ์ เนื้อหาสาระทั้งหมด การเรียนการสอนใช้วิธีบรรยาย นักเรียนท่องจำเนื้อหา เชื้อฟัง นั่งนิ่ง การเรียนรู้เกิดเฉพาะในห้องเรียน บรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ขาดความสัมพันธ์กับชีวิตและชุมชน ห่างไกลธรรมชาติ เกิดความแปลกแยกจากสังคม ห่างไกลแหล่งเรียนรู้ และครอบครัว ชุมชน ไม่มีโอกาสร่วมคิดร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ 2543 : 2-3)

ปัจจุบันบรรยากาศการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนจะได้รับ เด็กเป็นผู้ค้นพบองค์ความรู้ ได้ปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการคิดวิเคราะห์ เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อม ได้ประยุกต์ความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542:12)

บรรยากาศเป็นแบบประชาธิปไตย ทุกคนเชื่อมั่น เคารพในศักดิ์ศรีของกันและกัน ทุกคนมีอิสระเสรีภาพทางความคิด ต่างฝ่ายยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ร่วมมือทำงานเป็นทีมมากกว่าการแข่งขันชิงดีชิงเด่น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดวิธีการหาแนวทางร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องวางแผนกำหนดนโยบาย จัดทำแผนงาน โครงการเพื่อพัฒนาบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านส่งเสริมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการสนับสนุนจัดหาและบริการสื่อ วัสดุอุปกรณ์แก่ครูอย่างเพียงพอ มีการให้ครูกิดค้นจัดทำสื่อ ใช้สื่อการเรียนการสอน ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อของครู รวมทั้งการใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 6-7) ที่ได้กำหนดไว้ว่า ผู้บริหารควรมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมให้ครูจัดทำรู้จักใช้ และรู้จักเก็บ บำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูกิดค้นสร้างสรรค์สื่อ และประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ในสถานศึกษาควรมีห้องสมุดที่เหมาะสม มีหนังสือวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่มีความรู้ มีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ห้องสมุด และมีการติดตามผลการดำเนินงานของห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 7-8) ที่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้ จัดให้มีห้องสมุด หรือมุมหนังสือที่เหมาะสม และสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน จัดหาหนังสือ วัสดุครุภัณฑ์ ที่จำเป็นสำหรับห้องสมุดอย่างเพียงพอ จัดให้มีบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และคณะกรรมการห้องสมุดเป็นผู้รับผิดชอบ และ

สนับสนุนครูผู้สอนให้ใช้ห้องสมุดในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านพัฒนาบุคลากรครู ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาครูไปสู่ความเป็นมืออาชีพ ส่งเสริมให้บุคลากรครูมีความรู้ความเข้าใจ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของครู และมาตรฐานวิชาชีพครู เช่นเดียวกับคำกล่าวของ เจมส์ แชนท์ประเสริฐ (2540 : 41) ที่กล่าวว่าพัฒนาการศึกษาต้องเริ่มที่การพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะในปัจจุบันควรเร่งพัฒนาให้ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การสร้างจิตสำนึกในหน้าที่ รักงาน เห็นคุณค่าในการทำงาน ทำงานอย่างสนุก และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544 : 4) ที่กำหนดบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างขวัญกำลังใจ และความสุขในการทำงานให้กับบุคลากร การสร้างความร่วมมือ และรวบรวมความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน และด้านการนิเทศภายใน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมีการวางแผนงานนิเทศภายใน โรงเรียนอย่างเป็นระบบ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานด้านการนิเทศภายใน ให้ความรู้แก่ครูถึงหลักการและวิธีการนิเทศครู ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สมาน แก้วคำไสย์ (2545:บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติด้านการนิเทศภายใน กำกับติดตามผล อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 8-9) ที่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการนิเทศภายใน โดยศึกษาและทำความเข้าใจถึงหลักวิธีการปฏิบัติในการนิเทศภายในให้ชัดเจน สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน ร่วมวางแผนดำเนินการนิเทศภายใน จัดให้มีเครื่องมือ วัสดุ เอกสารที่จำเป็นสำหรับการนิเทศอย่างเพียงพอ ดำเนินการนิเทศตามแผน และประเมินผลการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 : 1) ที่กล่าวว่าผู้บริหารจะต้องกระตือรือร้นพัฒนาตนเอง ทั้งการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ ทั้งการนำไปสู่การปฏิบัติจริง เปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษาใหม่ เปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ และให้ความสนใจปฏิบัติตามบทบาทด้านการนิเทศภายใน กำกับ และติดตามผลมาก เพราะเป็นแนวทางที่สร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่าด้านการบริหารหลักสูตร ด้านพัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ด้านส่งเสริมสื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ ด้านพัฒนาบุคลากรครู และด้านการนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าบทบาทของผู้บริหาร

สถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก สูงกว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้สำหรับด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าไม่แตกต่างกัน เพราะสถานศึกษาทุกแห่งมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 การที่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จะทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรพิจารณานำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาบทบาทของตนเองในการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 สามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดมีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาสภาพปัญหาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาแต่ละขนาด เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการปฏิรูปการเรียนรู้ต่อไป

2.3 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน